

РАХУНКОВА ПАЛАТА УКРАЇНИ

вул. М. Коцюбинського, 7, м. Київ, 01601, Україна. Тел. (044) 234-95-65, 234-10-41. Факс: 226-33-82
E-mail: rp@ac-rada.gov.ua

27.07.2015 № 18-1426

Прем'єр-міністру України
Яценюку А. П.

На № _____ від _____
Щодо результатів аудиту видатків
на навчання дітей у комунальних
загальноосвітніх спеціалізованих
інтернатних навчальних закладах

Шановний Арсенію Петровичу!

Відповідно до Плану роботи Колегії Рахункової палати на I півріччя 2015 року проведено аудит формування та проведення видатків, спрямованих на навчання дітей у загальноосвітніх спеціалізованих школах-інтернатах з поглибленим вивченням окремих предметів та ліцеях з посиленою військово-фізичною підготовкою (далі – інтернатні заклади). В регіонах аудит проводився в Івано-Франківській, Львівській, Харківській, Хмельницькій, Чернігівській областях та м. Києві.

Результати аудиту засвідчили, що зазначеними обласними та Київською міською державними адміністраціями за відсутності з боку Міністерства освіти і науки України контролю за дотриманням на місцях нормативів матеріально-технічного та фінансового забезпечення не виконано власних повноважень щодо повноти фінансування комунальних загальноосвітніх спеціалізованих навчальних закладів, передусім ліцеїв з посиленою військово-фізичною підготовкою, і не забезпечено створення у них належної матеріально-технічної бази для навчання дітей.

Планування і фінансування видатків на забезпечення діяльності інтернатних закладів на місцевому рівні здійснювалося переважно в обсягах, що значно менші показників, врахованих на державному рівні. Одна з причин цього – те, що формульний розрахунок розміру видатків на навчальні заклади, який використовувався Мінфіном у 2014 і 2015 роках при визначенні та розподілі обсягу міжбюджетних трансфертів місцевим бюджетам, не передбачав виокремлення суми видатків, зокрема, для інтернатних закладів і обов'язковість їх врахування при формуванні місцевих бюджетів, виходячи із підвищених потреб таких закладів у коштах.

У 2014 році на утримання в Івано-Франківській, Львівській, Харківській, Хмельницькій, Чернігівській областях 17 комунальних інтернатних закладів у місцевих бюджетах затверджено видатки в сумі **154 млн. грн.**, що на 37 відс. менше, ніж враховано на цю мету Мінфіном при визначенні обсягів дотації вирівнювання.

Нормативно-правова база, що регламентує порядок утворення, фінансування та функціонування інтернатних закладів, є неповною.

МОН всупереч вимогам законодавства України та окремих рекомендацій Рахункової палати за результатами попередніх контрольних заходів не забезпечено розроблення нормативів фінансового забезпечення загальноосвітніх навчальних закладів, зокрема ліцеїв з посиленою військово-фізичною підготовкою; не затверджено положення про спеціалізовану школу (школу-інтернат) з поглибленим вивченням окремих предметів і курсів, в якому мали бути зазначені основні завдання цієї школи з урахуванням специфіки її діяльності. Міністерством також не затверджено програму допризовної підготовки юнаків, яка повинна погоджуватися Міноборони (зокрема, у військових ліцеях і ліцеях з посиленою військово-фізичною підготовкою), що унеможливило визначення рівня знань і навичок, якими мають володіти випускники цих закладів. Водночас у Державному стандарті базової і повної загальної середньої освіти, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392, напрям "Допризовна підготовка" та вимоги до рівня такої підготовки відсутні. Не затверджено і типових штатних нормативів для спеціалізованих шкіл-інтернатів та ліцеїв за напрямками поглибленого вивчення предметів і підготовки, крім спортивного.

Івано-Франківською, Харківською, Хмельницькою, Чернігівською обласними державними адміністраціями та відповідними обласними радами не забезпечено виконання вимог ст. 37 Закону України "Про загальну середню освіту" і ст. 14 Закону України "Про освіту" щодо створення в інтернатних закладах умов для виховання дітей згідно з нормативами матеріально-технічного забезпечення. Для вирішення цієї проблеми, зокрема, недостатньо використовувалися можливості Міноборони в частині його надлишкового військового майна.

Формування бюджетних запитів інтернатними установами та їх фактичне фінансування здійснювалося, виходячи з лімітів, встановлених місцевими фінансовими органами з метою задоволення нагальних поточних потреб існуючої мережі освітніх закладів загалом за захищеними статтями видатків. Реальні потреби інтернатних закладів у коштах на здійснення специфічних витрат, не властивих звичайним навчальним закладам, належним чином не враховувалися, що призвело до спотворення ідеї набуття учнями практичних навичок у межах допрофесійної та допризовної підготовки.

Наприклад, Кам'янець-Подільський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою (Хмельницька обл.), який створено у 2000 році за розпорядженням Хмельницької облдержадміністрації від 10.08.2000 № 283 і в якому навчається 482 ліцеїсти, взагалі не забезпечено навчальним озброєнням, військовим майном (навчальні зброя, патрони, гранати, засоби інженерного озброєння, міни та підричники до них, засоби хімічного та радіаційного захисту, військово-медичної служби) відповідно до норм, встановлених постановою Кабінету Міністрів України від 28.04.1999 № 717. Із визначеного переліку в ліцеї наявні лише наочні плакати.

Із 12-ти найменувань обмундирування, передбачених відповідними нормами, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 28.10.2004 № 1444, ліцеїсти забезпечені 4-ма.

Результати аудиту в цілому засвідчили, що, делегуючи органам місцевого самоврядування повноваження із здійснення видатків на допрофесійну та допризовну підготовку учнів в інтернатних закладах, головні розпорядники коштів державного бюджету на центральному рівні (з 2015 року – МОН) недостатньо контролюють рівень і результативність виконання цих повноважень для досягнення кінцевої мети функціонування закладів. Щодо матеріально-технічного забезпечення лідсєв з посиленою військово-фізичною підготовкою відсутня ефективна взаємодія з Міноборони, яке повинно здійснювати контроль за організацією та проведенням допризовної підготовки юнаків.

Неналежне матеріально-технічне забезпечення інтернатних закладів негативно впливає на якість навчального процесу, рівень підготовки учнів, їх здатність та бажання продовжувати профільне навчання у вищих навчальних закладах. Особливо це стосується допрофесійного та допризовного навчання в ліцєях з посиленою військово-фізичною підготовкою.

У 2014 році в регіонах, охоплених аудитом, лише у середньому 60 відс. випускників таких закладів вступили до ВНЗ за профілем навчання, отриманим у школі-інтернаті.

У закладах цього профілю, що забезпечені навчальним озброєнням, військовим майном, приладами та посібниками з допризовної підготовки, а також приміщеннями для навчання на низькому рівні порівняно із встановленими нормативами, відсоток випускників 2014 року, які продовжили навчання у відповідних ВНЗ, є набагато меншим, зокрема, у Прикарпатському військово-спортивному ліцєї-інтернаті – 45 відс. (30 осіб), Кам'янець-Подільському ліцєї з посиленою військово-фізичною підготовкою – 54 відс. (81 особа).

На підставі викладеного Колегія Рахункової палати вважає за доцільне рекомендувати **Кабінету Міністрів України**:

- внести зміни до порядку та умов надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам (затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 14.05.2015 № 6), якими передбачити виокремлення в її обсягах коштів, що спрямовуються на фінансування кожного з типів навчальних закладів, визначених у ч. 1 ст. 103² Бюджетного кодексу України, та за кожним з типів навчальних закладів, для яких передбачатимуться окремі коефіцієнти приведення кількості їх учнів у відповідність з кількістю учнів усіх загальноосвітніх шкіл, зокрема для ліцєїв (шкіл-інтернатів) з посиленою військово-фізичною підготовкою;

- доповнити Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392, напрямом "Допризовна підготовка".

Відповідно до пункту 1 і статті 7 Закону України "Про Рахункову палату" просимо поінформувати про розгляд листа та вжиті заходи.

З повагою

Голова

Р.М. Магута